«دنیای اقتصاد» به شما «قدرت پیش‌بینی» می‌دهد

دنیای اقتصاد

روزنامه صبح ایران

سه‌شنبه
۱۹ آبان ۱۴۰۵
۳۰ جمادی‌الاول ۱۴۴۸
۱۰ نوامبر ۲۰۲۶
سال ۲۴. شماره ۶۷۰۴
۲۴ صفحه. ۳۰۰۰۰ تومان

DONYA-E-EQTESAD.COM
threads deghtesad
Linkedin donya-e-eqtesad
Twitter deghtesad
instagram deghtesad
Telegram @den_ir

تشدید اختلال در ترانزیت کشور، جریان حمل‌ونقل کالا را به سمت کریدورهای جایگزین سوق می‌دهد

فرسایش مسیرهای تجاری ایران

اجرای طرح «دروازه آهنین» و تلاش ایالات متحده برای محدودسازی مسیرهای تجاری، بار دیگر جایگاه ترانزیتی ایران را تهدید می‌کند. اگرچه انسداد کامل مرزهای کشور، با توجه به گستردگی جغرافیایی و وابستگی تجاری همسایگان به کالاهای ایرانی، دشوار به نظر می‌رسد، اما تشدید محدودیت‌های حمل‌ونقل و اختلال در فعالیت بنادر جنوبی می‌تواند هزینه جابه‌جایی کالا را افزایش دهد. همزمان، اختلال در مسیرهای ایران، تجار بین‌المللی را به استفاده از کریدورهای جایگزین سوق داده است؛ روندی که در صورت تداوم، سهم ایران را از بازار ترانزیت کاهش می‌دهد. دو عضو کمیسیون امنیت ملی مجلس، در گفت‌وگو با «دنیای اقتصاد» با اشاره به وابستگی برخی کشورهای منطقه به کالاهای ایرانی، از فعال‌سازی دیپلماسی اقتصادی خبر دادند. با این حال، حفظ جایگاه ترانزیتی ایران تنها به عبور از محدودیت‌های مقطعی وابسته نیست؛ ضعف زیرساخت‌ها، موانع گمرکی و هزینه‌های لجستیک نیز پیش‌تر مانع بهره‌برداری کامل از ظرفیت جغرافیایی کشور بوده‌اند.

» ۳و۸

سیل زین‌الدین

با افزایش نرخ بهره بین بانکی
عملیات بازار باز چه تغییری کرد؟

بازارسازی پولی با نرخ جدید

افزایش نرخ سود در بازار بین‌بانکی و رشد سهم سفارش‌های پذیرفته‌شده در عملیات بازار باز، از تغییر رویکرد بانک مرکزی در مدیریت نقدینگی حکایت دارد. پس از افزایش سقف کریدور نرخ سود، نرخ توافق بازخرید به ۳۲ درصد رسید. به نظر می‌رسد که نرخ جدید، با نرخ‌های بالاتر تامین مالی در بازار بین‌بانکی نیز همخوانی دارد و مورد تایید بانک مرکزی قرار گرفته است. این تحول می‌تواند نشانه‌ای از تلاش سیاستگذار پولی برای واقعی‌تر کردن هزینه تامین مالی و شفاف‌تر شدن معاملات بین‌بانکی باشد.

» ۴

عصر زمستانی ساخت‌وساز

سال گذشته به اضافه بهار امسال را می‌توان «عصر زمستانی ساخت‌وساز» توصیف کرد؛ از این بابت که هم تیراژ تولید رشدهای منفی پی در پی داشته و هم حجم سرمایه‌گذاری ریالی در این بازار طی یک‌سال ۱۴۰۴ با رشد واقعی منفی ۲۹ درصدی روبه‌رو شد. تعداد واحدهای مسکونی در پروانه‌های ساختمانی صادرشده در سال گذشته به کمتر از ۴۰۰ هزار واحد رسید. دست‌کم چهار عامل سیاسی و اقتصادی مسبب وضع موجود است. سازنده‌ها در این شرایط ۴ روش را برای بقا در بازار انتخاب کرده‌اند، از جمله کاهش سرمایه‌گذاری جدید و تحویل واحدها بدون تکمیل آنها.

» ۷

تیترهای منتخب

۱۲ سود زغال‌سنگ از بحران هرمز
۱۷ فرار از اسکرول‌های آخرالزمانی
۱۸ تاب‌آوری زیرساخت‌ها در آزمون اقلیم
۲۲ نسل‌زد، انتقادناپذیر است؟
۲۴ «یل» زیر سایه «پوست شیر»

سرمقاله

ما استثناییم

دکتر یویا جبل‌عاملی

نقل است، داستایوفسکی در مراسم افتتاح مجسمه پوشکین، شاعر و نویسنده پرآوازه روس، نطقی بیان کرد که شاه‌بیت آن این جمله بود: «ما مردم روس احتیاج داریم که خودمان را فریب ندهیم.»

» ۱

یادداشت

هفت خوان تجارت خارجی؛ خوان هفتم

دکتر داود دانش‌جعفری

یکی از موانع مهم توسعه تجارت خارجی ایران، دشواری نقل‌وانتقال پول، محدودیت روابط بانکی بین‌المللی، هزینه بالای تبدیل ارز و نبود اطمینان کافی در معاملات صادراتی و وارداتی است.

» ۳

گزارش

سبقت تورم خودرو از تورم عمومی

تورم قیمت خودرو در ماه‌های اخیر بیشتر از تورم عمومی بوده است؛ به‌طوری که رشد نقطه‌به‌نقطه قیمت خودرو فاصله معناداری با شاخص عمومی قیمت‌ها پیدا کرده و هزینه دسترسی خانوارها را افزایش داده است.

» ۶

تحلیل

اهرم تقاضا در صعود بورس

بورس تهران دیروز و در پنجمین روز صعودی خود، برخلاف ۲ روز قبل با ورود پول حقیقی‌ها روبه‌رو شد و قدرت خریداران را به نمایش گذاشت. شاخص کل پس از بازگشت تقاضا در نهایت با ثبت ارتفاع ۸میلیون و ۱۳۷ هزار واحد به کار خود پایان داد.

» ۹

تحلیل

مسیر مبهم تخصیص درآمدهای معدنی

وصول ۳۹ همت حقوق دولتی در نیمه نخست امسال، مسأله نحوه تخصیص درآمدها را مطرح کرده است. با وجود سهم ۱۵ درصدی استان‌ها از منابع، کارشناسان معتقدند این درآمدها به توسعه زیرساخت‌ها منجر نمی‌شود.

» ۵

گزارش

توافق دوروزه روی میز کاخ سفید

در آستانه تشدید تنش‌ها، نخست‌وزیر قطر با طرح پیشنهادی دو روزه برای توقف جنگ و بازگشت مذاکرات هسته‌ای، راهی کاخ سفید شد. دیداری حساس با ترامپ و ونس که می‌تواند مسیر دیپلماسی تهران و واشنگتن را تغییر دهد.

» ۲

ما استثناییم

دکتر یویا جبل‌عاملی
اقتصاددان

بشنوید

نقل است، داستایوفسکی در مراسم افتتاح مجسمه‌ای که برای یادبود پوشکین، شاعر و نویسنده پرآوازه روس، ساخته شده بود، درحالی که انتظار می‌رفت از غرور و بزرگی روسیه و مردمانش سخن به زبان آورد، رو به مخاطبانش نطقی بیان کرد که شاه‌بیت آن، این جمله بود: «ما مردم روس احتیاج داریم که خودمان را فریب ندهیم.» تو گویی این نویسنده بزرگ، حتی برای یک دم، حتی برای بزرگداشت زبان و ادبیاتی که خود در بالندگی آن نقش داشت، حاضر نبود از رویکرد رئالیستی و دیدن واقعیات، دست بردارد. اگر نخواهیم در دامان فریب خودخواسته قرار بگیریم دیدن واقعیات، با مرور داده‌ها و آمار و مقایسه آن با دیگران میسر است. آن زمان است که با واقعیت وضعیت خود بدون هیچ فریبی روبه‌رو خواهیم شد.

ما در قرن بیست‌ویکم در جهانی زیست می‌کنیم که رشد و سعادت اقتصادی دیگر ازآن گروه خاصی از کشورها نیست. این نیست که توسعه و پیشرفت ازآن غربی‌ها باشد و دیگر مردمان از آن بی‌بهره باشند. بگذارید نمونه بیاوریم. از آسیا شروع کنیم. از چین که بگذریم که از ابتدای قرن تا به حال درآمد سرانه واقعی آن قریب ۶برابر شده است و فقر مطلق نزدیک صفر شده، ویتنام را داریم که در همین دوره درآمد سرانه واقعی‌اش ۵برابر شده و نرخ فقر از حدود ۳۲درصد به رقم باورنکردنی ۱٫۶ درصد رسیده است. بنگلادشی‌ها، درآمد خود را از ابتدای قرن تا امروز سه‌برابر کرده‌اند و نرخ فقر مطلق از ۴۱ درصد در سال ۲۰۰۰ به ۵٫۹درصد در سال ۲۰۲۲ رسیده است. همین وضعیت تقریبا در مورد هند صادق است و اندونزی نیز لب به لب با این کشورها، درآمد سرانه خود را ۲٫۵ برابر و فقر شدید را از ۶۶درصد سال ۲۰۰۰ به زیر ۸درصد رسانده است.

در همین دوره بشنوید از کشورهای آفریقایی که تا همین اواخر کسی باور نداشت از میان آنان، سری در سرها بالا بیاید. روآندا کشوری برآمده از نسل کشی و خون، جایی که در سال ۲۰۰۰، قریب به ۶۰درصد از مردم در فقر شدید بودند در سال ۲۰۲۴، این رقم به ۲۷درصد رسیده است و طی این دوره، درآمد سرانه واقعی ۳٫۴ برابر شده است. اتیوپی، در شرق آفریقا، جایی که اسمش برای بسیاری نماینده فقر و بدبختی و ناداری است بین سال‌های ۲۰۰۰ تا ۲۰۱۶، رشد اقتصادی متوسط ۱۰٫۹ درصدی را ثبت کرده و از آن سال تاکنون نیز این رقم در حدود ۹درصد بوده است. نتیجه این رشد نصف شدن فقر شدید ۴۴درصدی در سال ۲۰۰۰ بوده است. بگذارید به غرب آفریقا برویم: غنا. در این کشور نیز در طول قرن ۲۱، درآمد سرانه دوبرابر شده و نرخ فقر از بالای ۵۰درصد به زیر ۲۰درصد رسیده است. اما لیست ما به همین جا ختم نمی‌شود، اوگاندا، تانزانیا و اغلب کشورهای شمال آفریقا، در سال‌های اخیر از رشدهای اقتصادی مطلوبی بهره برده‌اند.

همین داستان در آمریکای لاتین کم و بیش تجربه شده است. پرو با رشد اقتصادی محسوس، تنها طی ۱۵ سال نرخ فقر خود را یک‌سوم کرده است. بولیوی با سه‌برابر ساختن درآمد سرانه شهروندانش نرخ فقر شدید را از بالای ۲۸ درصد تنها به ۳درصد رسانده است. برزیل نیز با دوبرابر ساختن درآمد سرانه واقعی، نرخ فقر را به ۳٫۸درصد رسانده است. به همین شکل شیلی، جمهوری دومینیکن و آرژانتین خاویر میلی، توانسته‌اند بهبود اقتصادی را شاهد باشند.

سعادت و رفاه شهروندان از طریق رشد اقتصادی بالا که زاییده اقتصاد بازار محور، تجارت، کاهش بوروکراسی و عجین شدن با اقتصاد جهانی بوده، دیگر یک پرستیژ برای دنیای از ما بهتران و نژاد سفید نیست. این راهی است که بسیاری از کشورها در حال گام گذاردن در آن هستند و به همین علت است که ترخ فقر شدید از ۳۶درصد سال ۲۰۰۰ به ۱۰ درصد کنونی نزول یافته است؛ امری چشم‌گیر در سعادت نوع بشر.

اما در این قصه متاسفانه ما استثناییم. درحالی که همه جای جهان شاهد کاهش فقر است، آمار ما حکایت از آن دارد که فقر شدید که کمتر از ۲دهک جمعیت ایران در ابتدای قرن بوده اکنون به دهک چهارم جمعیت رسیده است. درآمد سرانه واقعی ایرانیان نیز از سال ۲۰۱۰ تاکنون و بدون در نظر گرفتن اثر جنگ اخیر هیچ تغییر محسوسی نداشته و تنها در دهه ابتدایی قرن، ۱٫۵ برابر شده است.

هرچند برآمدن ترامپیسم باعث شد تا جهان قدری به سوی سیاست‌های حمایت‌گرانه و نگاه امنیتی چرخش کند، اما به‌خصوص در کشورهای ضعیف‌تر، ندای پیوند با اقتصاد جهانی طنین‌انداز است و کشورها همچنان از منافع آن برای بالا بردن رفاه شهروندانشان استفاده می‌کنند. در این روند اما ما، برخلاف جریان شنا کرده‌ایم. اگر جهان ثروتمندتر و مرفه‌تر می‌شود، اگر حتی آفریقایی‌ها وضعیت امروزشان بهتر از دیروز است، ایرانیان هر روز با فقری بیشتر از دیروز روبه‌رو هستند و فردا مجبورند کمتر از امروز مصرف کنند. بگذریم از اینکه ترس از دست دادن زیرساخت‌ها و جنگ و نااطمینانی نیز بار سنگینی بر روان آنان گذارده است. آیا ما بالاخره از این استثنا بودن خارج خواهیم شد؟ آیا درآمد سرانه ما روزی جهش خواهد کرد؟ آیا نرخ فقر معکوس خواهد شد؟ این روند استثنا بودن در نهایت چه زمانی متوقف می‌شود؟ اگر مردم ما بخواهند استثنا نباشند باید چه بر سر خود بیاورند تا تصمیم‌گیرندگان هم حاضر باشند راه دیگری را برای ایرانیان انتخاب کنند؟

